

ТҮЙІНДІ АҚПАРАТ: 2019 ЖЫЛДЫҢ ҚАЗАН АЙЫНДАҒЫ АЙМАҚТЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ БОЛЖАМ

Әлемдік саудадағы шиеленіс пен негізгі сауда серіктестеріндегі өсімнің бәсеңдеуі Кавказ және Орталық Азия (ОА) өңіріне әсерін тигізуде. Алайда, экспорттың өсу қарқынының төмендеуіне қарамастан, салық-бюджет саясатының босаңсуы және бөлшек сауда несиелерінің өсуі жалпы өңір үшін 2019-20 жылдары тұрақты өсімді сақтайды. Неғұрлым жоғары және инклюзивті өсуге және өмір сүру деңгейін арттыруға жәрдемдесу үшін, КОА атқарушы органдары бәсекеге қабілеттілікті нығайтуы, салыстырмалы артықшылықтарды пайдалануы және саудадан пайда алу және ғаламдық қосылған құн тізбектерімен бірігу мақсатында әртүрлі өсу көздерін көтермелеуі қажет.

КОА бойынша болжам

- Әлемдік саудадағы шиеленістер мен негізгі сауда серіктестер өсімінің бәсеңдеуі КОА аймағынан жасалатын экспорттың күрт төмендеуіне ықпалын тигізуде.
- Дегенмен, бюджеттік шығындардың ұлғаюы шағын импульсті қамтамасыз ете отырып, баяулап келе жатқан сауданың әсерін өтеуге көмектеседі, бұл ретте жалпы өсім 2019-20 жылдары 4,4 пайыз деңгейінде болады деген болжам жасалуда.
- Бәсекеге қабілеттілікті нығайту және өсу көздерін әртараптандыру өңірдің ғаламдық қосылған құн тізбектеріне қосылып, сауданы арттырудан пайда табуға көмектесе алар еді.

Аналитикалық тараулар: капиталдың ағыны

- Соңғы уақытта Таяу Шығыс және Орталық Азия елдерінде портфельдік инвестициялар ағынының күрт өсуі байқалады, олардың үлесіне қазіргі уақытта дамушы нарықтарға жасалған портфельдік инвестициялардың жалпы көлемінің 20 пайызы келеді, бұл көрсеткіш ғаламдық қаржы дағдарысына дейін 5 пайыз болған. Ал тікелей шетелдік инвестициялар (ТШИ) 2008 жылдан бері екі еседен астам қысқарды.
- Өңірдің экономикасына жасалған портфельдік инвестициялар басқа дамушы экономикалармен салыстырғанда әлемдік нарықтың тенденциясына екі есе дерлік сезімтал болады, бұл өңірдегі осындай тенденцияның күрт өзгеруіне әкеледі. Егер VIX 2018 жылғы деңгейімен салыстырғанда екі еселенсе, өңірге жасалатын портфельдік инвестициялар ағыны екі есе қысқарады, бұл ретте мұнай импорттаушы елдерде оның әсері едәуір күшті болады.
- Ішкі қаржы нарықтарын тереңдете отырып, бір мезгілде шектеулерді әлсірету және макроэкономикалық тұрақтылыққа жәрдемдесу арқылы тікелей шетелдік инвестицияларды жандандыру неғұрлым тұрақты қаржыландыру көздерін қамтамасыз етіп, осылайша, портфельдердің тұрақсыз ағындарының тәуекелін төмендетуге мүмкіндік береді.

Аналитикалық тараулар: қаржылық мекемелер

- Таяу Шығыс пен Орталық Азия елдеріндегі әлсіз қаржылық мекемелердің қаржылық нәтижелері нашар, берешек пен тапшылық өсуде, сондай-ақ салық-бюджет саясаты көпциклді болып келеді.
- Қаржылық мекемелерді жетілдіру, соның ішінде мониторинг пен мәжбүрлеу механизмдері бар икемді салық-бюджеттік ережелерді қабылдау және енгізу мемлекеттік борыштың өсу қарқынын бүкіл өңір бойынша орта есеппен ЖІӨ-нің 4 пайызына дейін баяулатуы мүмкін. Ашықтықты арттыру және сенімді орта мерзімді бюджеттік негіз құру да әсіресе өңірдегі мұнай экспорттаушы елдерде үкіметтік шығындардың циклділігін төмендетуге ықпалын тигізуі мүмкін.
- Сатып алу процестерін күшейтумен бірге ашықтықты арттыру үкіметтің өз қарауындағы шығындарының құбылмалылығын 13 пайызға төмендетіп, бюджет саясатының болжамдылығын арттыруы мүмкін.

КОА – Негізгі көрсеткіштер			
	2018	2019	2020
Нақты ЖІӨ өсімі (пайыздық өзгеруі)			
КОА	4,2	4,4	4,4
Мұнай экспорттаушылар	4,1	4,3	4,4
Мұнай экспорттаушылар	5,2	4,9	4,5
Мұнайдан басқа ЖІӨ өсімі (пайыздық өзгеруі)			
КОА мұнай экспорттаушылар	3,0	5,1	4,6
Қаржылық теңгерім (ЖІӨ пайызы)			
КОА	2,1	0,6	0,1
Мұнай экспорттаушылар	2,6	1,0	0,5
Мұнай экспорттаушылар	-2,1	-2,6	-2,6
Мұнайдан басқа бюджеттік теңгерім (мұнайдан басқа ЖІӨ пайызы)			
КОА мұнай экспорттаушылар	-11,5	-12,6	-11,6
Ағымдағы төлем балансы (ЖІӨ пайызы)			
КОА	0,3	-1,3	-1,7
Мұнай экспорттаушылар	1,5	-0,5	-1,0
Мұнай экспорттаушылар	-7,9	-7,1	-6,7